9. 8. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak to bude s kumulativním hlasováním?

Zákon o obchodních korporacích (ZOK) přináší do českého právního řádu mnoho novinek. Jednou z nich je i kumulativní hlasování, které bude možno uplatnit u akciových společností a společností s ručením omezeným. Článek si klade za cíl přiblížit tento institut, a to z poněkud širšího pohledu.

Podstata kumulativního hlasování (tedy kumulativnost) spočívá v tom, že pro účely takového hlasování se počet hlasů každého společníka, resp. akcionáře, násobí počtem volených členů orgánu společnosti. Tyto hlasy pak může rozdělit libovolně mezi kandidáty, případně je odevzdat i všechny pro jediného kandidáta. Zvoleni jsou potom ti kandidáti, kteří obdrží nejvyšší počet hlasů. Dosud publikované články zmiňující kumulativní hlasování jej popisují jako institut amerického práva převzatý z práva státu Delaware.[1] K tomu je však nutno dodat, že kumulativní hlasování je v současné době vedle Spojených států amerických připuštěno i v mnoha dalších zemích, přičemž přístupy zákonodárců k zakotvení tohoto institutu se liší.

Český zákonodárce zvolil variantu použitou například v již zmíněném státu Delaware [2], tedy dal společnostem možnost kumulativní hlasování zavést výslovným ustanovením ve společenské smlouvě, resp. stanovách. Opačný přístup je uplatněn např. v Kalifornii [3] či v korejském obchodním zákoníku [4]. V těchto jurisdikcích platí jako základní varianta právě kumulativní hlasování, není-li tento způsob výslovně vyloučen. Praktický rozdíl však není nikterak zásadní, neboť v těchto zemích jde o známou skutečnost a užití příslušného zákonného ustanovení je pravidelně vylučováno. Ještě dále šel obchodní zákoník státu Arizona [5], který stanoví dokonce povinnost kumulativního hlasování. Náš pozvolna dosluhující obchodní zákoník kumulativní hlasování vůbec neupravoval, a tudíž ani nepřipouštěl, naopak z mlčení zákona byla např. v Belgii dovozena možnost tento způsob hlasování uplatnit.

Z praktického pohledu se jeví jako podstatná otázka, k čemu vlastně kumulativní hlasování slouží. První odpovědí bývá obvykle ochrana minoritních společníků. Při běžném způsobu volby členů orgánu uplatní většinový společník svou většinu hlasů při volbě každého jednotlivého člena orgánu a v důsledku toho obsadí celý orgán podle svých představ. Naopak při užití kumulativního hlasování dojde k proporčnímu zastoupení společníků v orgánu společnosti a menšinoví společníci jsou tak chráněni tím, že mají v orgánu svého zástupce. Dalším důvodem pro zavedení kumulativního hlasování může být snaha přilákat do společnosti nového investora. Ten ovšem nemusí být motivován k získání menšinového podílu, pokud současně zůstane zcela bez vlivu na chod orgánů společnosti. Zavedení kumulativního hlasování tak zvyšuje atraktivitu společnosti z pohledu potenciálních investorů a může vést i k nárůstu ceny akcií (resp. podílu) takové společnosti.

Obecně existují dvě možnosti, jak kumulativní hlasování v praxi provádět. Jednak lze hlasovat o všech kandidátech současně, kdy každý společník musí vybrat jednoho nebo více kandidátů, kterým

rozdělí své hlasy. Druhou možností je postupné hlasování o každém z kandidátů zvlášť. Hlasování může navíc probíhat jako veřejné nebo jako tajné. Nejméně možností taktizovat poskytuje jednorázové hlasování o všech kandidátech současně. Hlasující nemají možnost reagovat na to, kteří kandidáti již byli zvoleni, ani na to, kolik svých hlasů již použili ostatní hlasující. Tato varianta tedy nejvíce chrání menšinové společníky. Při postupném tajném hlasování o každém z kandidátů zvlášť mají hlasující možnost reagovat na to, kteří kandidáti již byli zvoleni, nemohou však mít úplný přehled o tom, kolik hlasů již ostatní hlasující využili a kolik jim jich zbývá pro další hlasování. Postupné veřejné hlasování o každém z kandidátů zvlášť poskytuje největší prostor pro taktizování. Pokud se navíc hlasuje nejprve o kandidátech navržených menšinovými společníky, může většinový společník při jednotlivých hlasováních vyčkat, kolik hlasů udělí menšinový společník svým kandidátům a svým kandidátům pak dát jen nepatrně více hlasů, čímž nejefektivněji využije své hlasy. Význam této varianty pro většinového společníka roste v situaci, kdy je menšinových společníků více a není již před hlasováním zřejmé, pro které kandidáty hodlají hlasovat. Většinový společník vyčká, zda ostatní společníci využijí možnosti spojit své hlasy pro volbu jednoho kandidáta, či zda bude každý z nich prosazovat kandidáta svého a podle toho přizpůsobí své hlasování.

ZOK zvolil poslední z uvedených možností – postupné veřejné hlasování o každém z kandidátů zvlášť, tedy variantu nejvýhodnější pro většinového společníka. To lze dovodit z požadavku § 356 odst. 3 ZOK, podle kterého obsahuje zápis z valné hromady jmenný seznam těch, kteří hlasovali pro jednotlivé kandidáty. Tato povinnost je stanovena s ohledem na odvolávání členů orgánu zvolených kumulativním hlasováním. Takto zvolený člen orgánu totiž může být odvolán pouze se souhlasem většiny těch, kteří hlasovali pro jeho zvolení (§ 355 odst. 4 ZOK).

Kolik hlasů tedy potřebuje menšinový společník ke zvolení svého zástupce do orgánu společnosti? Záleží pochopitelně na počtu členů volených do orgánu. Když celkový „kumulovaný“ počet hlasů vydělíme počtem obsazovaných míst v orgánu zvýšeným o jedna, získáme minimální počet hlasů, který zajistí jistotu zvolení určitého kandidáta. (Přesněji je potřeba mít ještě o jeden hlas více, aby nemohla nastat rovnost hlasů.) Pokud má tedy například představenstvo čtyři členy, potřebuje akcionář 20 % a jeden hlas, aby měl jistotu, že prosadí svého kandidáta.

Zavedení možnosti kumulativního hlasování při současném upuštění od zastoupení zaměstnanců v dozorčí radě ukazuje jistý posun od „stakeholder“ orientace českého korporátního práva k „shareholder“ orientaci. Přestože kumulativní hlasování může přinést společnostem určité výhody, zkušenosti ze zahraničí naznačují, že k jeho výraznému rozšíření v blízké době zřejmě nedojde. S ohledem na nutnost úpravy kumulativního hlasování ve společenské smlouvě, resp. stanovách, lze mít pochybnosti o tom, zda se menšinovým společníkům podaří tuto změnu ve stávajících zakladatelských dokumentech prosadit.

Lukáš Vrána

Weinhold Legal, v. o. s.

Charles Square Center

Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com

---
[1] LASÁK, Jan. Akciová společnost na prahu rekodifikace: základní novinky. Obchodněprávní revue. roč. 2012, č. 2, HAVEL, Bohumil. Společnost s ručením omezeným na úsvitu rekodifikace. Obchodněprávní revue. roč. 2011, č. 12.
[2] Delaware Code, Title 6, § 214
[3] California Corporare Code §§ 301.5, 708(a)-(b)
[4] Článek 382-2
[5] Arizona Revised Statutes § 10-728

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Prekluze důvodu neplatnosti VH
- Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky (EU): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí
- TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025
- Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?
- Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona
- SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR
- Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem
- Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi
- Návrh nového zákona o digitální ekonomice
- Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku
- Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná